

Zaveza slovenskih učiteljskih društev.

V proslavo petdesetletnice

vladanja Njega Veličanstva cesarja

Franca Jožefa I.

in v praznovanje svoje desetletnice priredi „Zaveza slovenskih učiteljskih društev“ v ponedeljek, dne 1. velikega srpana 1898 s sodelovanjem sl. godbe c. in kr. pešpolka Leopold II., kralj Belgijcev št. 27 v Sokolovi dvorani „Narodnega doma“

jubilejski koncert

na korist učiteljskemu konviktu. Koncert vodi gospod učitelj Leopold Potrebin.

Vzpored:

1. Fr. Gerbić: Overtura iz opere „Kres“ za veliki orkester.
2. a) Slavnostni prolog, zložil in govori gospod Engelbert Gangl.
b) Cesarska pesem, zbor s spremljevanjem orkestra.
3. Dr. B. Ipavec: Zavezna, zbor s spremljevanjem orkestra.
4. B. Smetana: Zbor vaščanov iz opere „Prodana nevesta“, s spremljevanjem orkestra. Solo pojeta gdč. Mira Dev in g. Avgust Stefančič.
5. a) A. Foerster: Domovina, } mešana zbor. 50
b) A. Nedvéd: Vijoličin vonj, }
6. a) A. Rubinstein: Koncert, } igra na vijolini g. Fran
Serajnik, spremlja na
klavirju gdč. Pavla Ra-
zinger.
b) G. Tartini: G-mol sonata, }
7. a) F. S. Vilhar: Mornar, } poje g. R. Vrabl, spremlja
b) R. Vrabl: Strunar, } naklavirju gdč. Fani Billina.
8. a) Fr. Gerbić: Pomladni klic, } s spremljevanjem or-
kestra pojeta gdč.
Mira Dev in gdč.
Anica Lapajne.
b) H. Volarić: Divja rožica, }
9. F. Stegnar: Plemstvo, v proslavo cesarjeve 50let-
nice zloženi moški zbor. Tenor-solo gospod Avgust
Stefančič.
10. A. Foerster: Venec Vodnikovih in na njega
zloženih pesmi, za zbor in orkester, Op. 24.
Soli: gdč. Mira Dev, gdč. Anica Lapajne, gosp.
Avgust Stefančič in gosp. Janko Likar.

Po koncertu prosta zabava in ples.

Začetek ob 8. uri zvečer.

Cene prostorom: Sedež od I. do III. vrste à 1 gl. 50 kr.; sedeži ostalih vrst à 1 gl.; galerijski sedeži à 80 kr.; stojišča à 50 kr.

Vstopnice so na prodaj v trafiki gospoda Šešarka, Šelenburgove ulice, na večer koncerta se bodo dobivale pri blagajnici.

Z ozirom na blagi namen se preplačila hvaležno sprejemajo.

K prav mnogobrojni udeležbi vabi najuljudneje
direktorij.

Naše ljudsko šolstvo.

(1848—1898.)

Slavnostni govor pri okrajni učiteljski konferenciji v Ljubljani
dne 4. mal. srpana 1898.

Od zelenih Karpatov do ledenih planinskih gorá, od pri-
jaznih Krkonošev do sinjega Jadranskega morjá tek-
mujejo letos vsi stanovi in vsi narodi naše lepe in mo-
gočne države v izrazih genljive zvestobe in krščanske ljubezni,
da bi vidno pokazali svojo neomajno vdanost preljubljenemu
vladarju, ki je pred petdesetimi leti zasedel svetli prestol
svojih slavnih pradedov, na katerem ga je božja previdnost
dušno in telesno živahnega v srečo avstrijskih narodov ohrani-
la do današnjega dne.

In kdo bi iskreno ne ljubil preblagega vladarja, ki tako
modro, tako pravično vlada svojim narodom? Poleg oprez-
nega in premišljenega Rudolfa I., poleg genialnega in od-
ločnega Rudolfa IV. Ustanovnika, poleg viteškega Maksa I.,
poleg velike cesarice Marije Terezije, poleg človekoljubnega
Jožefa II. in poleg drugih slavnih vladarjev iz habsburške
rodovine se bode v zgodovini naše države vedno z zlatimi
črkami svetilo blaženo ime cesarja Franca Jožefa I., ki
je za svojega petdesetletnega vladanja avstrijskim narodom
odprl nove neizčrpne vire dušnega in telesnega blagostanja.

Komaj je zasedel cesarski prestol, je že odpravil zadnje
ostanke fevdne uredbe v naši državi: avstrijskega kmeta
je osvobodil tlake in desetine, svojim narodom je zagotovil
ravnopravnost ter jim podelil ustavo, svoboščine privilegi-
ranih stanov je preklical, da smo zdaj pred zakonom in
sodnjim stolom vsi enaki.

Poljedelstvo, obrtnost in trgovina, znanosti in umet-
nosti so našle v našem vladarju tolikega zaščitnika, da se
je Avstrija v tem oziru zadnjih petdeset let popolnoma
prenovila.

Posebno naklonjenost pa je kazal preblagi vladar ves
čas svojega cesarovanja višjemu in nižjemu šolstvu. Za
njegovega vladanja so se na novo ustanovila štiri, popolnila
in razširila tri vsučilišča (Kološvar, Zagreb, Černovice, Praga;
— Gradec, Inomost, Levov); politehnične velike šole, učiteljska,
realke in gimnazije, trgovinske in navtične šole, rudarske
in vojaške akademije so se do korena izboljšale in
preosnovali; ustanovili so se visoka šola za zemljedelstvo,
razni učni zavodi za lepe umetnosti in za umetno obrtnost,
in gosta mreža nižjih in srednjih gozdarskih, poljedelskih in
obrtnih šol, ki smo jih pred letom 1848. v Avstriji poznali
komaj po imenu, preprega zdaj našo širno državo.

Ni ga stanu v vsej razsežni Avstriji, ki bi zdaj za svojo
strokovno izobrazbo ne našel primerne učilišča. Vsak
državljan ima na izbor učnih zavodov, v katerih si more pri-
dobliti za poklic in življenje potrebnega znanja, si spopolniti
svoje duševne zmožnosti, razširiti svoje duševno obzorje ter
si osvojiti znanosti in spretnosti, ki so mu trdno poroštvo
boljše bodočnosti.

Ako pa tudi vsak stan v svojem preljubljenem vladarju
čista svojega največjega dobrotnika, vendar mu noben stan
ni dolžan večje hvaležnosti nego ljudskošolski učitelji.

Ljudska-šola, ki jo je ustanovila leta 1774. cesarica
Marija Terezija, je bila šibko drevesce, ki je sicer za njenega
razsvetljenega sina Jožefa II. pognalo nekoliko zelenih mladik,
ki je bilo pa v neprijaznem podnebjju tedanjih nemirnih
časov potrebno skrbnejšega negovanja, kakor ga je dobivalo
v prvih desetletjih svojega življenja. Doba francoskega pre-
vrata in krvavih francoskih vojska, ki so do korena omajale